

ROBBY CESTOVATEL

cestopis

**BÍLÁ POUŠŤ
HRAJE VŠEMI
BARVAMI**

encyklopedie **PSŮ**

z historie

**JAK POSTAVIT
PYRAMIDU?**

dobrodružství pod hladinou

**KOHO POTKÁŠ
V KORÁLOVÉM
MOŘI**

KŘÍŽOVKY

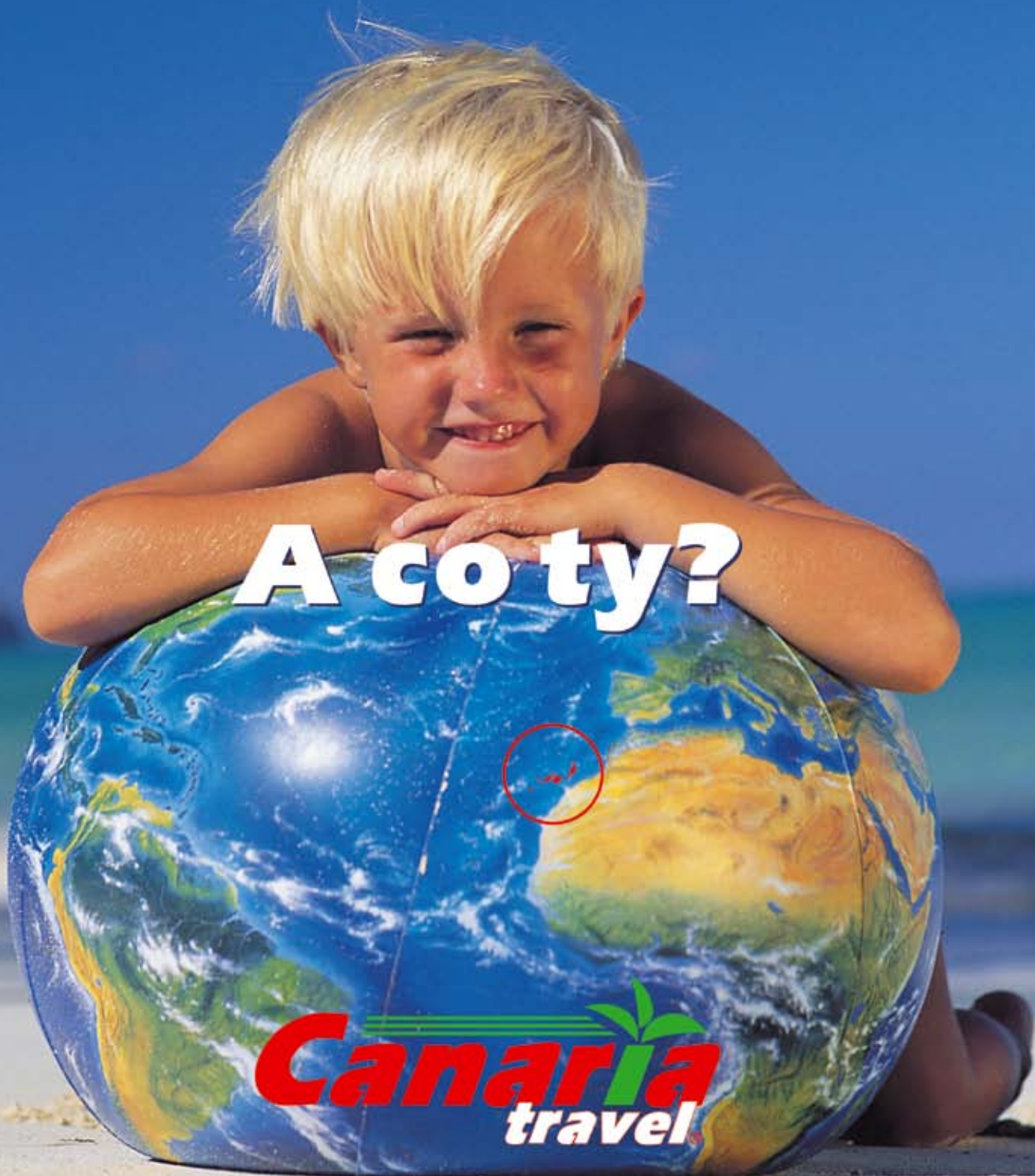
PEXESO

dětský palubní magazín společnosti

Na Kanářech jsem už byl...

A co ty?

Canaria travel s.r.o., Jungmannova 6, 110 00 Praha 1
tel.: 221 969 224, fax: 224 948 025, 224 946 391
e-mail: canarias@canariatravel.cz
www.canariatravel.cz

OBSAH:

- str. 4 - 5 **Bílá poušť hraje všemi barvami**
- str. 6 **Křížovka**
- str. 8 **Encyklopedie psů**
- str. 10 - 11 **Léčba psem**
- str. 12 - 13 **Jak postavit pyramidu?**
- str. 14 - 15 **Entomologické okénko**
- str. 18 - 19 **Koho potkáš v korálovém moři**
- str. 20 **Křížovka**
- str. 19 - 20 **Dělám velké sochy, aby je nikdo neukradl...**
- str. 22 **Můj zážitek: V akváriu se žraloky**
- str. 27 - 28 **Mořské ryby (pexeso)**

BÍLÁ POUŠŤ HRAJE VŠEM

cestopis z okna auta

Málo míst v Egyptě nabízí úchvatnější krajinné scénérie, než oblast mezi oázami Bahriya a Faráfra, nazvaná White desert (Bílá poušť). Během stamiliónů let vývoje, kdy se oblast střídavě zvedala a ponořovala pod vodní hladinu pravěkého moře a kdy se vlny a vichry střídaly v bičování vápencového podloží vzniklo cosi, co lze právem nazvat mistrovským dílem přírody, přesněji řečeno mistrovským dílem eroze.

Cesta do Bílé pouště vyžaduje terénní automobil, proto si v oáze Bawity najímáme po nezbytném smlouvání postarší Toyotu Land Cruiser. Mladý beduín dobře zná své řemeslo a má podle našich měřítek historické auto v překvapivě dobrém stavu, pro-

to 75 kilometrů cesty po asfaltové silnici, spojující obě oázy, rychle uběhne. Ačkoli je venku žár okolo čtyřiceti stupňů Celsia, kolmá skla a bílá střecha Toyoty udržují uvnitř příjemný chlad i bez klimatizace. K pohodlí přispívají výstelky z velbloudích dek na sedačkách. Beduíni jsou na rozdíl od ostatních Egyptanů mlčenliví, cestu tedy trávíme v příjemném a ničím nerušeném rozjímání a výhledu na fádni pouštní krajinu venku. Černou poušť (jméno dostala podle černého zbarvení) postupně střídá písek normálního vzezření. Pak ale beduín brzdí, vystupuje z auta aby ručně připojil na nábojích kol přední náhon a sjíždí se silnice do pouště.

V tu chvíli se ocitáme v jiném světě, který by nevymyslel ani surrealistický malíř v uměleckém vytržení:

Bizarní věžovité útvary oslnivě bílé barvy střídají obdobně bílé homole, houby a valouny, ve kterých se ale třpytí všechny barvy, jsou orámované žlutým pískem. Sjíždíme skalní průrvou do písečného moře, lemovaného pohádkovým bílým městem.

Zkušeně vedené auto namísto obvyklého poskakování na dunách spíše proplouvá pískem jako loď.

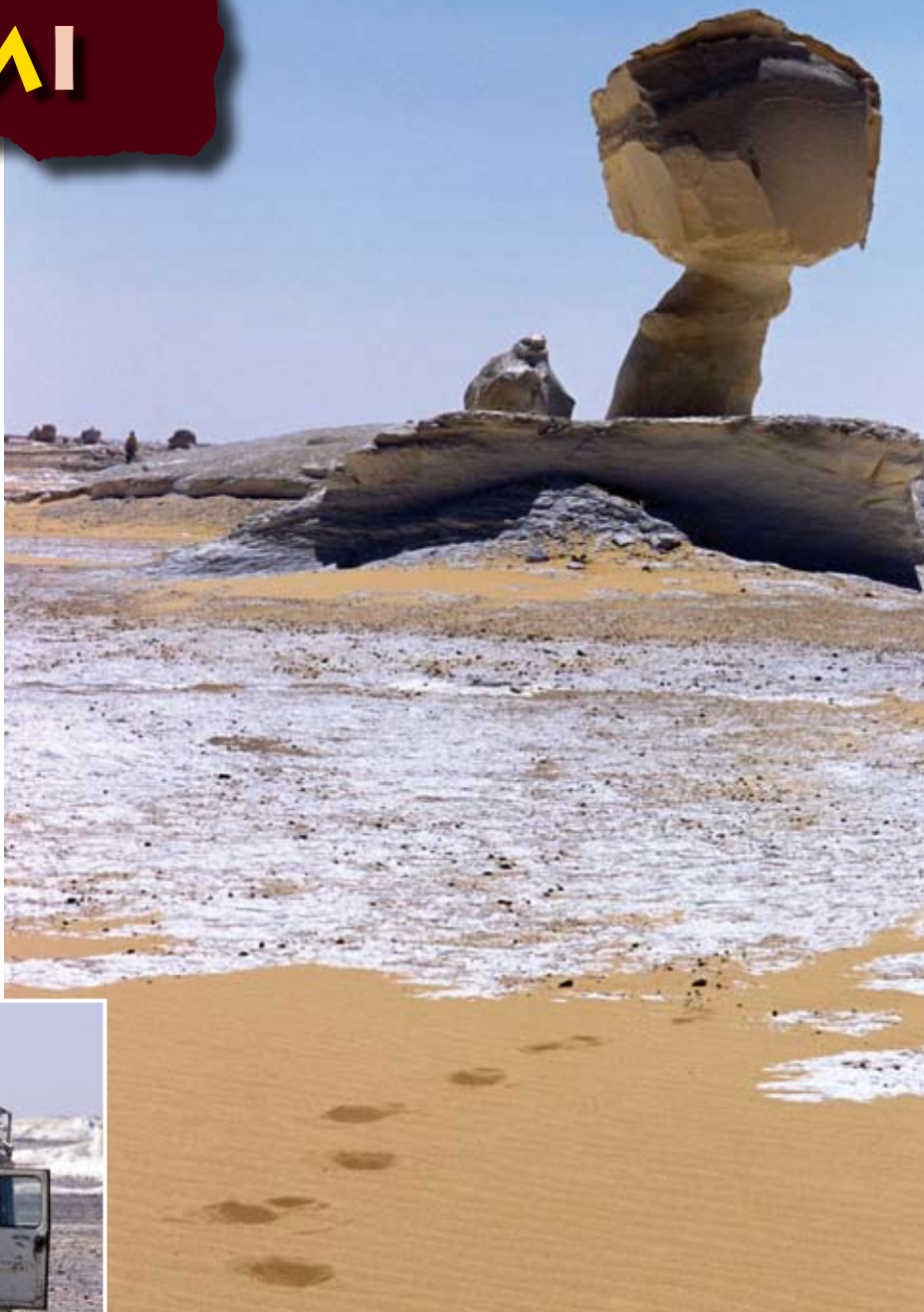

MI BARVAMI

Náhle se za dunou na horizontu jako fata-morgána vynořuje velbloudí karavana, vedená beduíny v galabejích. Jak se později ukáže, namísto vzácného zboží převáží německé turisty. Inu, potomci pouštních kočovníků se přeorientovali na výnosnější artikl.

Trochu litujeme, že jsme si nepřiplatili za velbloudy, jako ti Němci. Třídenní cesta na velbloudech s nocováním v poušti musí být nádherný, i když koupený, zážitek a východy slunce nad Bílou pouští patří k nejhezčím na světě.

Snad někdy příště.

Křížovka

	předloha	zbavit vápna	trhání		spor	SPZ Liberce	získat lovem	mrštit		desetiny tisíce	předložka	domácky Alžběta	těžký kov	vábit
plavidlo sestavené z kmenů				orací nářadí SPZ Olomouce					kožišinové zvíře usrknutí					
1. díl tajenky														
velká sláva						slezská řeka stařec					proud cíťoslovce klapání			
úder					kvíknutí části					polynéský nápoj listnatý strom				
	řecké písmeno mužské jméno			rychlý pohyb opravný loď					SPZ Kladna chemický prvek			otec (knížně) hudební nástroj		
osobní zájmeno			dvojpěv manželé					muž plátěné přístřeší					3. díl tajenky	lovkyňe perel
bezhluchost							nevidomost hornina							
boule						vzdech nápor					půda element chůze			
	motorové vozidlo	ukazovací zájmeno 2. díl tajenky			forma unie					60 kusů pracovat na stavu				
snad				chobotna- tec útok					taroková háška uhlovodík					podobná mlaskání
SPZ Ústí nad Labem			starý nájezdník matematické znaménko					podnikový pracovník ohrada						
cíťoslovce chodu hodinek							opeřenec hrud'					SPZ Staré Lubovni časové jednotky		
fáze skoku						odměna za práci výšivková tkanina					číslovka Slovan			
	po ní plodina hučení				náš hokejista psací potřeba					snesení malé množství				
šlágr				léčka ženské jméno					prudký běh značka duté miry					
starší solmizační slabika			senoseče meknutí					terénní nerovnost značka čisti- cího prášku				SPZ Karviné biblická osoba		
vedlejší místnost							pobídka po ní míra				král zvířat značka Ruthenia			
cenit									invalidní					
dámský klobouk					papoušek				zámezi v kopané					Pomůcka: ama, Ata, kava, Kron, toka, trul

Země pohádek, vítějte nazpátek

ČÍSLO 2 - ÚNOR 2007 - 199 Kč

Země pohádek

Nejlepší české večerníčky

Originál DVD 75 minut

O zvědavém štěňátku

Omalovánky & vystřihovánky
Komiksy • Honzík a Samuel

ÚNOR 2007

Originální DVD
75 minut

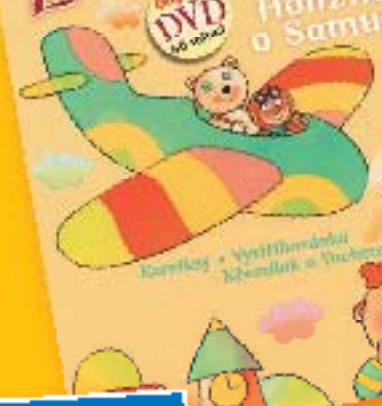
ČÍSLO 1 - BŘEZEN 2007 - 199 Kč

Země pohádek

Nejlepší české večerníčky

Originál DVD 50 minut

Honzík a Samuel

Komiksy • Vystřihovánky
Křemílek a Vochoomúrka

BŘEZEN 2007

Originální DVD
75 minut

ČÍSLO 3 - DUBEN 2007 - 199 Kč

Země pohádek

Nejlepší české večerníčky

Originál DVD 50 minut

Křemílek a Vochoomúrka

Mafylda
Komiksy
Vystřihovánky

DUBEN 2007

Originální DVD
50 minut

Encyklopedie psů

Toto číslo jsme záměrně věnovali plemenům, vyšlechtěným na území naší republiky. Ti z vás, kteří nepodlehnu módním vlivům nejrůznějších exotických plemen jistě ocení obětavá, pracovitá a odolná česká plemena. Najdete mezi nimi jak pejsky nenáročné na chov, nebo specialisty na lov, tak i plemeno s nefalšovanou krví a instinkty vlka.

kokršpaňel

Snad nejstarší důkaz o španělovi se nachází ve sbírkách zákonů velšského krále Hywel Dda z 10. století. Jednalo se o psy spíše menšího vzrůstu, mrštné, srdnaté s povahou hbitého a živého lovce. Nejčastěji se používali k lovu pernaté zvěře, odtud pochází asi i jejich název „Cocker“, je z anglického slova „Woodcock“, což je sluka lesní. Tito psi byli zařazením slídiči a jako takoví i velmi oblíbení. Během staletí se však vzhled kokra dost změnil, kokřící dnešního typu jsou chováni zhruba od 30. let. Okolí kokrů se také dost změnilo, dříve jej vlastnili převážně myslivci, kteří jej používali jako slídiče, dnes je kokr nejčastěji psem rodinným nebo doprovodným i když neztratil nic ze své původní povahy.

knírač střední

První pojmenování knírač se objevuje v roce 1917, ale plemeno vzniklo již koncem 19. století z velké směsice malých až středně velkých selských psů na jihu Německa. Jejich původním povoláním bylo doprovázet selské vozy a hlídat koně a zboží proti odcizení. Dále byli využíváni ve stájích k lovu krysy, k ochraně domovů a pro svoji věrnost se stali i společníky dětí. Charakteristické vlastnosti, jako houževnatost a ostražitost si dokázali zachovat dodnes. Dnes se knírači chovají ve 3 velikostních rázech a 4 barvách, jsou to temperamentní psi všestranného využití.

německý ovčák

Plemeno pochází z Německa, v roce 1890 publikován první standard, v počátcích čistokrevného chovu docházelo i ke křížení ovčáků s vlky. Od nich dostal svůj typický vzhled. Německý ovčák je klasické služební všestranně využitelné plemeno. Aby byl spokojený, potřebuje zaměstnání. Je přizpůsobivý, dobře snáší změnu psovoda, proto byl a je využíván policií i armádou. Lze jej s úspěchem vycvičit jako služebního, pasteveckého, ale i záchranářského psa. Vyniká temperamentem a ochotou spolupracovat. Kohoutková výška je u fen kolem 57,5 cm u psů kolem 62,5 cm. Povolené zbarvení je černé s tříslivými znaky, vlkošedé, černé.

DOG'S TOP CONDITION

BIKEJÖRING

Luboš Seidl a Ness
Mistrovství Světa
na suchu 2005
IV. místo

**Brit
TEAM**

www.brit-petfood.com

Brančovice nad Jevíkem - ZOO SHOP, Praha 146, 602285779; Brevator - Chovatelské společnosti RKX, OD Hradec, Votavkova ul. 712105417; Bělská - ZOOČERNÝ TRUP, Čechovo 631, 803421263; Bělská - ZVEREK, Nám. Míru 104, 384221333; Brno - Pet Point, Palackého ulice 163 a 341 434 349; Brno - Chov potřeby, Valborská 822, 737974051; Brno - Chov potřeby, Chládkova 1, 602531613; Brno - Zelená ul. - PŠKA, nám. Svobody 6, 541218550; Brno - Chov potřeby, Uprky 341, 491324644; Bystřice pod Hostěradem - Chovatelské společnosti, OD: 608728814; Cadek Buřáková - Aquazon, Srdák 7, 384212602; Cmelice - TAZZI, Naměstí 2, 602119727; Dvůr Králové nad Labem - HCOPI; ČSMT KLUB, Pálava 92, Frýdek Místek - Chovatelské společnosti, Čelákov 631, 558484384; Hrástava - Čelákov - Chovatelské společnosti, Falcův Srdákov 893, 602461987; Horažďovice - Chov potřeby, Nám. Míru 2, 721910227; Hrástava - Poděbranská - Chovatelské společnosti - RAFA, Chov - HAFAA, 608760629; Chrást nad Cytlovou - Chovatelské společnosti - RAFA, Kozelského ulice, Chrást - Chovatelské společnosti - Falcův, Senice u Chrást - Chovatelské společnosti - Falcův, V Městečku 169, 721058185; Jaro - Chovatelské společnosti - RAFA, Konecšova ulice 59, 301 - Chovatelské společnosti - RAFA, Škvař 7, Jedlička Hrádky - Znojmo, Nábřeží ulice 76/3, 384141202; Kadlův - Chov potřeby, Potočská 1578, 474314910; Karkov Vary - Chovatelské společnosti, Zavello Mlýn 112, 664314616; Kávo - Chovatelské společnosti, Frydšpatská 237, 408423236; Klasec - Chovatelské společnosti, Votavkova 147, 374314400; Klasec - HAFAA, K. Harasna 316, 609069592; Koldice - Chovatelské společnosti - RAFA, Lyp. pod. oborova, Koldice - SELEKT, Tomáš Svoboda ul. Královka - Chovatelské společnosti, Královka 30, 602109112; Královka nad Vltavou - KRÁLUTICHO, Lubáň 784, Kufín - Chovatelské společnosti, Cimelice 841, 541230600; Kupa Hora - Chovatelské společnosti, Masarykova 597, 602292220; Lutyně u Jolky - Chovatelské společnosti - RAFA, Lutyně u Jolky 176, Hrančovice Lázeň - HAFAA, Ověřská, 60981952; Hrástava Lázeň - Krivá, Ptačova 181, 254602306; Město - Hottby - Krivá, Masarykova 281, 382121379; Město Bělá - ZOO SHOP, Na Radouši 231, 406460471; Město Bělá - ZOO SHOP, Mlýnský náhon 150, 485246148; Město Hrástava - ZOO SHOP, J. sear 226, 60760184; Nová Pátek - Chovatelské společnosti - RAFA, Křivančská, Nová Pátek pod Smrkem - Chov potřeby, Hrástava název 136, Hrástava Bělá - Chovatelské společnosti - RAFA, Masarykova název, Nový Kůz - Chov potřeby, Lázeň 40, 606248424; Nýřany - Chovatelské společnosti, Revokator 202, 377311021; Pátek - Chovatelské společnosti, Hrančovice 442, 382213779; Pátek - Chovatel, Čáslavská 46, 721935222; Pátek - Chovatel, Habrmanova 52, 377460708; Pátek - Krivá Dvůrka - chovatelské společnosti, Lypčova 176, Pátek 4 - Brit - Chov potřeby, Brančovice 76, 377020238; Pátek 6 - Chov potřeby, 6. listopady 4, 234312936; Pátek 8 - ZOO SHOP, Naměstí Dr. Hejhalu 16, 602530620; Pátek 8 - Bělská - ZOO SHOP, Hradčanská 395, 775148388; Proseč - Chov potřeby, Proseč 58, Rakovník - Chov potřeby, Týřova 213, 312013306; Ruzyně - Chovatelské společnosti, Rozvadov 106, 604629176; Ruzyně pod Třemšínem - Chovatelské společnosti, Šubertova 71, 311804419; Semčín - Chovatelské společnosti - RAFA, Hrástava 3, Sany - Proseč krmek, Sotšilova 468, Slavkov u Brna - Chovatelské společnosti, Bělská 118, 544320915; Sobotka - Chovatelské společnosti - RAFA, Město Bělá ulice 127, Starý Pátek - Chovatel, Masarykova 35, 377460278; Sestavice - Chovatelské společnosti, Ruzyně 354, 381160179; Svatý - LESÁRNA, Závraty 183, 374721310; Třebíč - Chovatelské společnosti, Fara 336, 35312881; Třebíč - Chov potřeby, Palackého 86, 601187880; Třebíč - Avicrum Diacis, Třebíčská 837, 384723157; Týř nad Vltavou - Chov potřeby, Dobřice 19, 602180220; Václav - Chovatelské společnosti, Týřova 127/6, 39204112; Zábok - Chovatelské společnosti, Masarykova 24, 604505975; Zlatá - Chovatelské společnosti, Týř T. Bati 1970, 57723046; Zlatá - Chovatelské společnosti, Jitřkova 341, Zlatá - Chovatelské společnosti, Briti Capis 2179, 609819990; Zlatá nad Sázavou - Chovatelské společnosti - Rana, Březka, 60619601.

**Brit
SHOP**

Brit

VAFO PRAHA s.r.o.,
tel.: 257 952 141,
e-mail: brit@brit-petfood.com
www.brit-petfood.com

NOVINKA: BRIT V BALENÍ 15, 8, I KG!

BIKEJÖRING

Léčba přírodou

LÉČBA PSEM

Že má soužití lidí se zvířaty blahodárný vliv na zdraví jejich majitelů potvrzují nejen staleté zkušenosti, ale i současné vědecké studie. Každý z nás zná slepecké nebo záchranářské psy, kteří pomáhají svým majitelům i docela cizím lidem v krizových situacích a mnoho lidí jim vděčí za záchranu svého života. Ale i obyčejný každodenní kontakt má kladný vliv i na zcela zdravé lidi, protože procházky se psem zlepšují fyzickou i psychickou kondici majitele, pomáhají odbourávat stres a škodlivé návyky, rozvíjí vztah k přírodě.

Nově se objevují studie o dalších schopnostech našich čtyřnohých přátel, nad kterými nám občas zůstává rozum stát. Podle některých jsou speciálně vycvičení psi schopni odhalit začínající rakovinu v těle člověka, nebo dokáží včas varovat před epileptickým záchvatem svého majitele. Kontakt se zvířetem dokonce pomáhá tlumit projevy Alzheimerovy choroby, nebo léčit další psychické poruchy.

Požádali jsme proto Kláru Kmoníčkovou, která se výcvikem několika psích plemen dlouhodobě zabývá o rozhovor.

Kromě výcviku záchranářských psů se věnuješ také chovu plemene, které se hodí pro terapii zlepšující psychický stav člověka. O jaké plemeno se jedná?

Tibetský španěl – je to malý pohodový pejsek, který rád žije v těsném kontaktu s lidmi. Má příjemnou povahu a ideální velikost. Nikdo se jej nebojí, pohodlně se vejde do klína.

Jaké choroby pomáhají tyto pejsci léčit?

Canisterapie všeobecně je léčba pomocí kontaktu se psem. Přítomnost psa působí kladně na psychiku lidí nemocných nebo starých. Pes je prostředníkem mezi lidmi, kteří se ostýchají spolu navázat rozhovor. Hlazením psiho kožíšku dochází k odbourání stresu a napětí, rozmluvou s majitelem pak odpoutání od bolesti a starostí lidí v nemocnicích, ústavech apod. Tímto je zvyšována účinnost klasické léčby...

Potřebuje k rozvoji těchto schopností pejsek nějaký výcvik, nebo stačí pouhý kontakt se zvířetem?

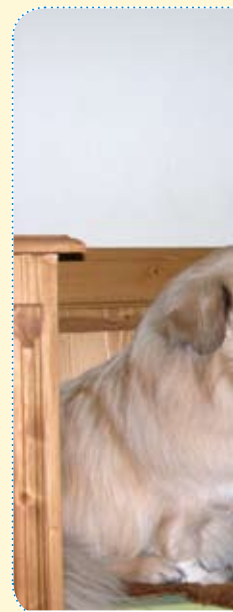
Aby mohl pejsek „prací“ canis terapeuta vykonávat, musí složit zkoušky, které ho k takové práci opravňují. Výcvik je z a m ě ř e n na základní

poslušnost, musí umět zůstat v určité poloze na povel psovo- da, nechat s sebou manipulovat podle potřeb terapie, zvyká si na nečekané a mnohdy úlekové reakce pacientů. Pes nikdy nesmí v takovéto situaci zareagovat agresivně. Ne každý jedinec toto zvládne, a proto si většina terapeutů pečlivě šteně pro tuto práci vybírá.

Jak takový výcvik probíhá?

Popíšu vám stručně přípravu pejska z mé chovatelské stanice (Ganesa Bedigebu). Žije se svou majitelkou paní dr. Elizabeth Wohlfahrt ve Vídni. Jeho výchova začala v podstatě hned v 8. týdnech, kdy si jej Elizabeth brala s sebou do školy, kde vyučuje studenty ve věku 16 – 18 let. Tam získával první zkušenosti se skupinou lidí, leckdy hodně hlasitých. Elizabeth však využila přítomnost malého štěňátka k navázání vztahu se studenty, kteří procházejí složitým obdobím dospívání. Nechala je, ať si s pejskem o přestávkách hrají, a pozorovala jak

kdo o něj jeví zájem. Pro pejska to byly kladné zkušenosti, zvykl si na přítomnost více lidí, naučil se základním povelům. Asi v půl roce jej začala Elizabeth brát na terapeutické sezení do domova pro seniory, kde poznal i ostatní zvířecí terapeutky její pracovní skupiny (psy, kočku, morčata, křečky, králíčky). Se všemi si rozumí, staří lidé jej mají velmi rádi pro milou a vstřícnou povahu a ideální velikost. Ve 12-ti měsících pak složil bez problémů zkoušky a začal působit jako canisterapeut.

Jak probíhá samotná terapie?

Skupina terapeutů se psy nebo i jinými zvířaty dochází ve smluvené dny do domů pro seniory nebo nemocné a postupně stráví čas s několika pacienty. Terapie se liší podle potřeb pacienta od prostého rozhovoru s majitelem zvířete, hlazením, hrou s psím terapeutem až po prohřívání částí těl pacientů tzv. „polohováním“, kdy k ležícímu pacientovi je přikládán pes, který vydrží nehybně ležet cca 10 – 20 min., nechá se hladit a svojí tělesnou teplotou, která je vyšší než u lidí, zahřívá bolavá místa na těle

pacienta. Ten se při kontaktu se psem zklidní a přijímá i „kladnou energii“ psa, který se z návštěvy a kontaktu s lidmi těší....

A děti?

Velmi úspěšně se tato terapie dá použít i u dětí, které mají jakýkoliv problém, ať psychický nebo fyzický. Přítomnost pejsků navozuje přátelskou atmosféru, děti všeobecně mají psy rády. Po pár setkáních pak ty, které nechtěly nebo se bály mluvit s lékařem, začnou mluvit na pejska a přes něj naváží kontakt s okolím. Využívá se toho u dětí s autismem, při léčení psychických traumat či poruch, hodně se tato terapie používá v léčebných zařízeních pro děti mentálně a fyzicky postižené.

Vykazují pacienti při kontaktu se zvířetem pokroky, nebo jim je kontakt pouze příjemný?

Samozřejmě, mnoho vědeckých studií prokázalo, že pacientům se při pravidelných návštěvách canisterapeutů snižuje krevní tlak, cholesterol a další příznaky stresu z pobytu v nemocnici či ústavu. Pacienti lépe reagují na pokyny personálu a medikamenty klasické medicíny. Po návštěvě canisterapeutů jsou klidnější a optimističtěji naladěni.

Přeji ti hodně úspěchů se zvířaty a děkuji za rozhovor

odpovídala
Klára Kmoníčková, foto archiv autork

více info:
Chovatelská stanice BEDIGEBU
www.volny.cz/bedigebu

LÉČBA MOŘEM

inzerce

Léčit neduhy se dá nejen pomocí kontaktu se psy, ale lidem všeho věku prospívá také relaxace u moře. Tuto poněkud otřepanou pravdu potvrzují lékařské výzkumy.

Je asi jasné, že pouhé povalování na pláži těžko přinese něco víc, než úžeh. Prospívá hlavně aktivní pohyb ve slané vodě, pozorování mořských živočichů, nebo dokonce kontakt s některými mořskými savci.

Sledovat úžasný podmořský život, jeho krásy a tajemství. Během jednoho ponoru v korálovém moři můžeme pozorovat tolik rozmanitých druhů živočichů, kolik jich nepotkáme za měsíc v lese!

Týdenní pobyty na lodi spojené s potápěním, (potápěčská safari) jsou skvělou cestou k aktivnímu odpočinku, relaxaci a regeneraci těla. Ideálním způsobem pro pobyt pod vodou je potápění s přístrojem. Rekreační sport, kde hlavním cílem není spěchat do cíle, ale co nejvíce si užít pobyt pod hladinou. Vyčutnat si báječný pocit stavu bez tíže a volně se vznášet v prostoru.

www.lighthouse-dc.com
www.dahabdive.com
www.safariana.com

Jak postavit pyramidu ???

V minulém čísle jsme probrali, jaké pohutky možná vedly egyptské panovníky ke stavbě kolosů zvaných pyramidy. Dnes se pojďme podívat, jak byly tyto architektonické skvosty možná stavěny.

Bohužel, staré Egyptány nenapadlo průběh stavby vyfotografovat a mnoho jiných informací nezanechali a tak teorií o stavbě pyramid je několik a ten, kdo tuto záhadu definitivně vyluští, dostane nejspíš Nobelovu cenu.

Faktem však zůstává, že každá ze 110 egyptských pyramid měla od té předchozí odlišnou stavební technologii, tvar, velikost a občas i použitý materiál. Stavěny byly z různě velkých vápencových bloků, nebo dokonce z cihel.

Pyramidy vznikly vlastně z jednodušší stavby zvané mastaba, jakési jednodušší krabice, které přidali další stupně. Vznikla tak první stupňovitá pyramida Djoserova v Sakkáře a podle jejího vzoru později další menší pyramidy. Zajímavá je také lomená pyramida v Dáhšūru, jejíž tvar vznikl vlastně chybným odhadem architekta - začal stavbu s příliš strmými stěnami a tento úhel musel ve dvou třetinách snížit, neboť hrozilo její zhroucení.

Největší záhadou zůstávají ale slavné Velké pyramidy v Gíze, postavené za vlády panovníků Chufua, Rachefa a Menkaurea. Je pro nás nepředstavitelné, že takové stavby postavila před pěti tisíci lety civilizace, která ještě neznala ani kolo, ani železné nástroje.

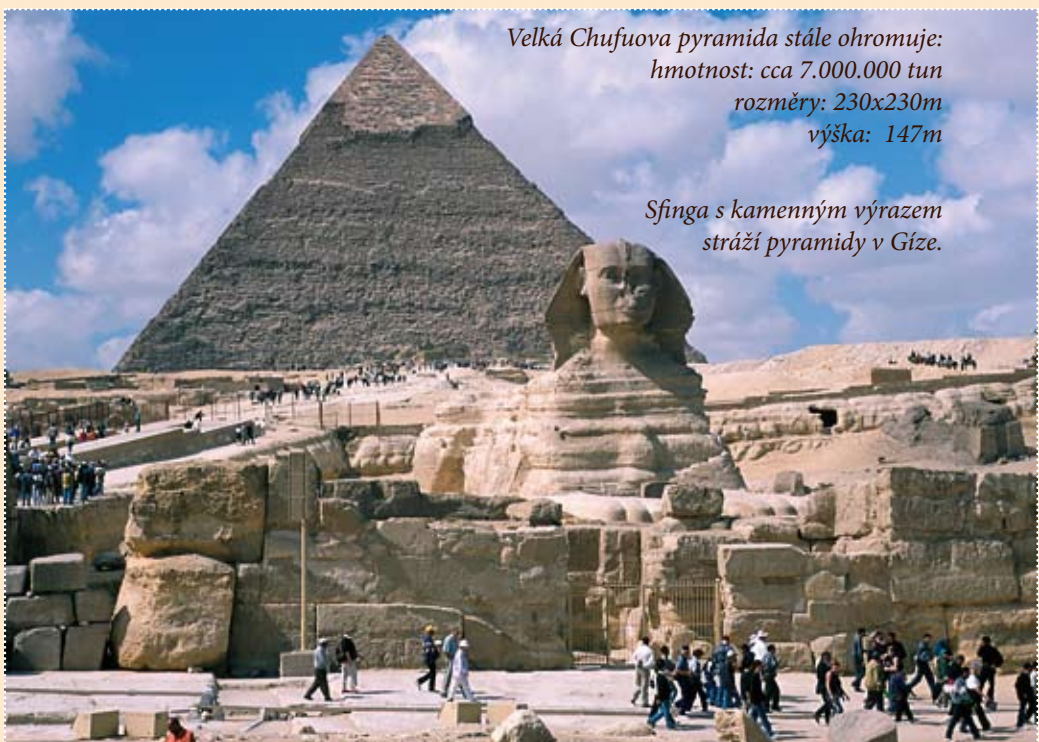
Jak to vůbec dokázali?

Djoser si nechal napřed postavit z otesaných kamenů první stupeň.

Na něj stupeň menší a pak další, ještě menší.

Vznikla tak první a zároveň nejhezčí

stupňovitá pyramida.

Velká Chufuova pyramida stále ohromuje:

hmotnost: cca 7.000.000 tun

rozměry: 230x230m

výška: 147m

Sfinga s kamenným výrazem stráží pyramidu v Gíze.

Důležitým momentem pro uskutečnění každého velkého projektu je i dnes, kromě jeho geniality, také ekonomika - musí být dostupná levná pracovní síla a levný zdroj stavebního materiálu. V Egyptě byly k získání obojího v té době ideální podmínky: staří Egypťané neznali kromě kola ani peníze, dokonce neznali ani moderní požírače času jakými jsou televize, herní konzole a počítače. V období záplav, které trvaly tři až čtyři měsíce, se tak jistě velmi nudili a trásli se nedočkavostí, až budou moci na stavbě nějaké pyramidy pod bičem popoháněči pracovat.

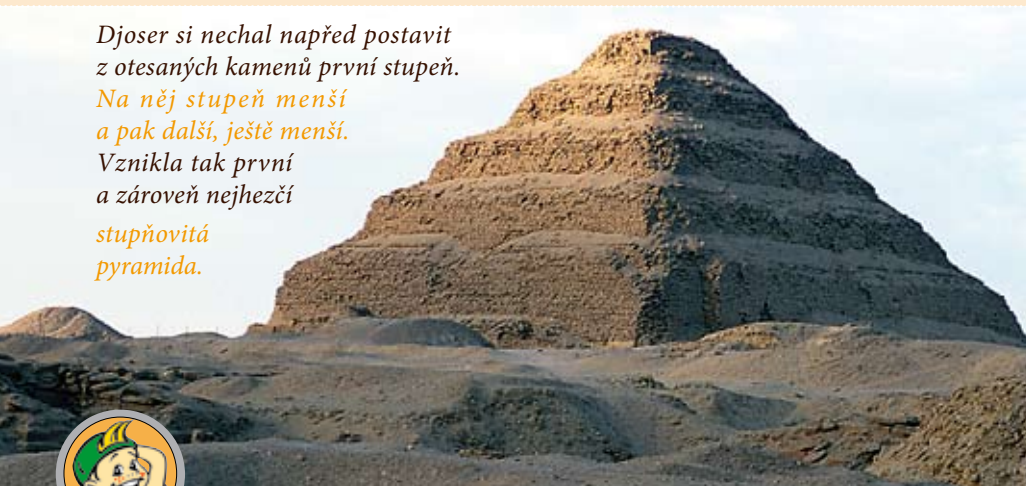
Materiálu byl také všude dostatek úplně zadarmo, neboť se stále zdá, že pyra-

midy jsou postaveny z vápencových bloků. Území Egypta bylo v dávné historii několikrát na dlouhé miliony let zaplaveno mořem a tak není o vápenec nikde v okolí nouze. Stačilo pro stavbu vybrat dobré podloží s dostatkem vápence v okolí, založit správně základy a začít stavět.

Nešlo o jen tak nějaké založení základů - podloží muselo unést váhu budoucí stavby, která činí 7 milionů tun. Z náboženských a možná i jiných důvodů bylo nutné stavbu přesně orientovat podle světových stran. Následovalo zaměření a nivelizace pomocí vykopaného vodního koryta po celé délce stavby (v případě Velké pyramidy čtverec 230x230m). Egypťané měli k zaměření jen svůj odhad, slunce, hvězdy, provazy s uzly a podobné pomůcky. Přesto je stavba orientována téměř 100% přesně, vyvážení vodorovného horizontu (nivelizace) pak vykazuje na vzdálenost 230m odchytku pouhé 2 cm (způsobené foukáním větru)!

Po dokonalém zaměření základů zřejmě dělníci zhotovili z neotesaných bloků a suti jakési pevné jádro uprostřed stavby, kolem kterého pak začali stavět.

Na stavbě muselo pracovat nejméně 20-40 tisíc dělníků najednou, některé prameny však uvádějí mnohem více. Není to

text a foto: Kamil Voděra,
www.foto-grafika.cz

ale příliš pravděpodobné, neboť tolik lidí by se na staveniště prostě nevešlo.

Stavba trvala celá desetiletí a k jejímu dobru určitě despotický panovník přičetl fakt, že se tak poddaní v období záplav alespoň nevlákali a nevymýšleli různá alotria.

I když část prací určitě vykonávali zajatci a vězni (pojem otrok nebyl ještě znám), většinu práce vykonávali námezdní dělníci a odborné řemeslné cechy svobodných lidí, kteří za ní také nejspíše občas dostávali zapláceno v podobě naturálií (jídlo, předměty, zvířata apod.).

Jak postupovali? Nejtěžší byla logistika stavby - zvládnout takové množství lidí, aby si navzájem nepřekáželi, zajistit jejich ubytování i stravu, zvládnout dopravu materiálu na místo bez průtahů, zvládnout návaznost prací na sebe - to vyžadovalo opravdu geniální plán, co bychom za něj dnes dali! Egypťané i toto zvládli a dali se do díla!

Nejdříve bylo nutné ručně nalámat v kamenolomu kámen (kupodivu Egypťané neznali ani dynamit, používali kladiva, oheň, ocet a vodu), pak získané bloky opracovat pomocí kamenných kladiv a měděných pil na shodně velké kvádry. Opracované kvádry pak bylo nutné dopravit na saních až na vlastní staveniště, proto kamenolom musel být stavbě co nejbližší.

Na staveništi pak docházelo k poslední úpravě bloků a jejich umístění. Z větších kvádrů o výšce 150 cm a váze až tří tun zhotovili nižší patra stavby, patra vyšší jsou z kvádrů menších o hmotnosti zhruba jedné tuny. O to, jak byly tyto bloky na místo určeny dopravovány se dnes přou vědecké i nevědecké kapacity celého světa. Velká

Chufova pyramida je totiž vysoká téměř 150 metrů a dopravit bloky do horních

pater jistě nebyla žádná legrace. Zní to až neuvěřitelně, ale Egypťané neznali tehdy ani jeřáby, ani výtahy a složité kladky. Bloky tak museli dopravit nahoru nejspíše pomocí soustavy okolo pyramidy zbudovaných ramp z kamene, písku

a klád, ale jakých - to se přesně neví. Nenašly se po nich žádné stopy a to by podle posledních výpočtů taková rampa musela mít objem materiálu téměř stejný, jako pyramida sama a po skončení stavby by se tento materiál musel někam uložit.

Druhá teorie je, že bloky vyšší řady zdvíhali nad nižší řadu pomocí pák a jednoduchých kladkostrojů. Smůla však je, že ani po těchto strojích se nenašly žádné stopy.

Další záhadou jsou ty části pyramidy (např. pohřební komora a sarkofág), které byly zhotoveny ze žuly. Ta se v Dolním

Transport pomocí kladkostroje

Egyptě nevyskytuje a musela být dopravena na lodích po Nilu, z víc jak tisíc kilometrů vzdáleného Asuánu. Dodnes ale nelze uspokojivě vysvětlit, jak Egypťané tyto žulové bloky o váze až padesáti tun dopravili do výšky sedmdesáti metrů, ve které se komora nachází.

K uložení bloků pak nebyla používána žádná pojidla (jako dnes třeba malta), soudržnost stavby je dána důmyslnou konstrukcí, kdy bloky drží pohromadě díky přesnému zaklesnutí do sebe vlastní vahou. Aby toto fungovalo, je ale nutné nejen přesné opracování bloků, ale také jejich dokonalá nivelizace - vyvážení ve vodorovné rovině. U civilizace, která ještě neznala zaměření pomocí teodolitu, ale dokonce ani obyčejnou zednic-kou vodováhu, je to obdivuhodné.

Aby se ušetřilo, bylo jádro pyramidy nejspíše vyplněno odpadním materiálem: neopracovanými bloky nebo p í s k e m .

Ten může mít navíc příznivé vlastnosti na pružnost stavby při častých zemětřeseních.

Stupně Velké pyramidy pak byly obloženy deskami z leštěného vápence, dopravovaného na staveniště z protějšího břehu Nilu. Za ranního slunce pak prý pyramida zářila jako diamant. Dnes ale už tolik nezáří, neboť nenechává potomci obložení strhali a použili k vystavění nedalekého města Káhiry.

Pyramidy to ale přestály i když od té doby vypadají jako oloupaná perníková chaloupka.

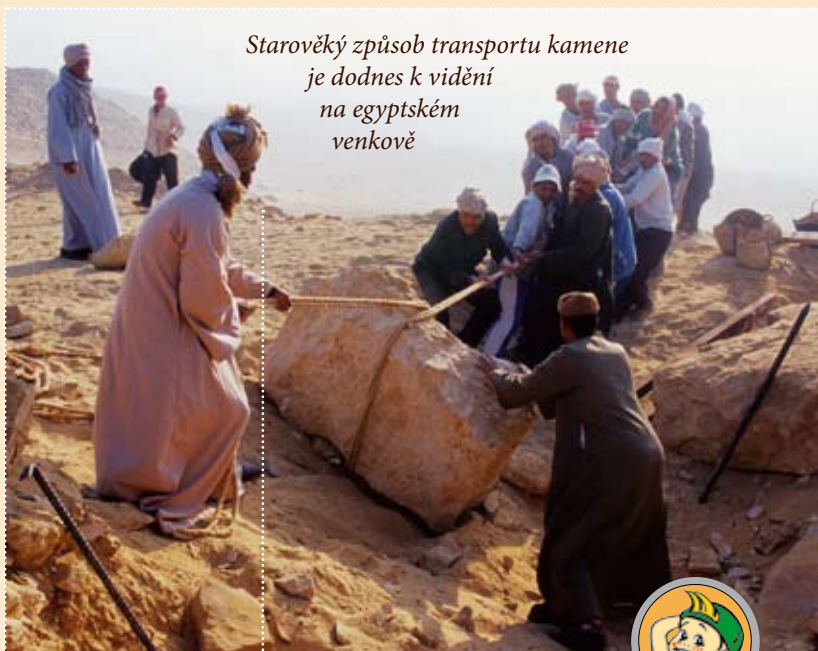
Odolaly pěti tisícům let egyptské historie, kdy občas sloužily jako levný kamenolom, občas do nich také lidé stříleli z děla nebo odpalovali dynamitové nálož, když hledali cestu do jejich nitra.

Napadlo mne, když jsem tak pod nimi stál, že Staří Egypťané stejně museli k jejich stavbě použít nějaká kouzla.

Nebo zaměstnat Asterixe s Obelixem. Ale ti jako Galové mohli být možná před dvěma tisíci lety současníky Caesara a Kleopatry - nikoli však o dva a půl tisíce let dříve narozeného krále Chufua.

Je dobře, že i dnešní svět má svá tajemství, jejichž vyluštění čeká možná na vás.

Starověký způsob transportu kamene je dodnes k vidění na egyptském venkově

Transport pomocí rampy

Entomologické okénko

brouci AFRIKY

Zajímá vás entomologie? V této rubrice vám budeme přinášet informace o některých zajímavých druzích z celého světa.

Goliášek rezavý

Samec druhu *Fornasinus rufus* Kolbe, 1884 - Goliášek Rezavý

Rezavě červený goliášek s černou hlavou; hlava samce má pro tento rod typický dlouhý chobotovitý výrůstek, který je zakončený příčnou lištou. Hlava samice tento výrůstek nemá. Výjimečně může být celý povrch těla brouka černý nebo černý s velkou červenou skvrnou na každé krovce. Délka samice je mezi 45 až 55 milimetry; samec je větší – uvádí se délka 50 až 55 milimetrů; některé prameny uvádějí až 70 milimetrů. S tímto druhem se můžeme setkat ve Středoafričské republice, Gabunu, Kongu, Zairu a v západní Ugandě, tedy od atlantického pobřeží podél dolního toku řeky Zaire až k Viktoriinmu jezeru a pramenům Nilu. Tento druh je poměrně vzácný, nejčastěji nacházíme dospělé brouky na květech.

Goliášek

Samec druhu *Mecynorhina ugandensis* Moser, 1907 - Goliášek

Barevně variabilní druh. Na povrchu těla najdeme různé kombinace rumělkově červené, cihlově červené, fialové, zelenožluté, hnědočervené, temně zelené až po černou barvu, nepravidelně kolísá také bílé zdobení. Nejčastější zbarvení povrchu těla (štítu a krovek) je červenavé až červenohnědé s bílým zdobením. Typické pro tento druh jsou 3 ostré trny na středních holeních a červenavě zbarvené střední a zadní holeně nohou. Samec má na hlavě špičatý výrůstek, který u samice chybí. Délka samic je v rozmezí 45 až 60 milimetrů, samci jsou větší – mezi 50 až 85 milimetry. Druh je pravděpodobně vázán na původní lesy, larvy žijí v trouchu stromů. S dospělými brouky se nejčastěji setkáme na květech nebo poraněných místech stromů, kde sají vytékající mizu. Tento nápadný druh obývá východní Zaire a západní Ugandu.

Goliáš královský

Goliathus regius Klug, 1835 - Goliáš královský

Velký mohutný goliáš s křídově bílým štítem, kterým probíhá 6 podélných černých sametových skvrn. Okraje štítu jsou vždy bílé. Krovky jsou bílé a mají v každé polokrovce velkou sametovou černou skvrnu, okraj krovek je úzce bílý, střed krovek je široce bílý. Hlava samce je zdobena mohutným vidlicovitým výrůstkem čelního laloku. Samice dosahují velikosti mezi 50 až 80 milimetry, samci bývají mezi 60 až 100 milimetry. Tento druh je znám ze západní tropické Afriky, obývá prostory mezi atlantickým pobřežím až po řeku Niger. Nalezne se v Nigérii, Beninu, Togu, Horní Voltě, Ghaně a Pobřeží Slonoviny.

text: RNDr. Vladimír Novák

foto: K. Voděra

Autor článku je přírodovědec, je členem České společnosti entomologické při AV. Sám se zabývá podčeledí Alleculinae (je to část velké čeledi brouků potěmníků - Tenebrionidae), zajímá jej středoevropská faunistika (tedy rozšíření druhů které se v Evropě vyskytují) a taxonomie Palearktu.

Svět hmyzu je tvarově i barevně daleko bohatší než běžný svět, který vnímáme kolem nás v našem každodenním životě. Brouci jsou podivné živé bizarní šestinohé hmyzí pevnosti s tvrdým krunýřem na povrchu těla. Tvarová rozmanitost jednotlivých druhů je téměř nekonečná. Rovná, dlouhá či podivně tvarovaná tykadla, tenké či široké podivně tvarované nohy, podivné výrůstky hlavy či štítu, hladká nebo až extrémně hrbolatá povrchová struktura štítu či krovek, obrovská a silná

barevné – to vše, ale i mnohem více nacházíme u tohoto řádu hmyzu.

Většina druhů je malá a tak jen poměrně malé procento velkých či zajímavých druhů je známo běžné veřejnosti. V tomto řádu nalezneme opravdové půlmilimetrové trpaslíky, o kterých jen pár opravdových znalců a odborníků může zvolat hlasem Jindřicha Plachty v roli profesora Matulky ve slavné scéně filmu Cesta do hlubin šudákovy duše „Tohle je ale veliká krása“. Najdeme mezi brouky také opravdové obry, největšími druhy jsou pravděpodobně tesařík

Titanus giganteus z tropů jižní Ameriky a hercules antilský –

*D y -
n a s t e s
h e r c u l e s ;*

největší jedinci těchto druhů mohou dosáhnout přes 20 centimetrů délky těla.

Povíme si o nich v některém z příštích pokračování.

Brouci jsou nejen nejpočetnějším hmyzím řádem, ale dokonce nejpočetnějším živočišným řádem vůbec. Dnes je na světě známo více než 350 tisíc druhů, očekává se však ve skutečnosti na světě až okolo jednoho miliónu druhů. Nalézáme je po celém světě. Podle Wegenerovy teorie pohybu kontinentů se původní pevnina – Pangea rozdělila na dvě části – severní Laurasii a jižní

Gondwanu – v této době již brouci na Zemi žili. Laurasie se následně rozdělila na Eurasii a severní Ameriku. Jižní část – Gondwana se dále rozdělila na více částí, dala vzniknout dnešní Africe, Austrálii, Antarktidě, Jižní Americe a Indii. Tak vznikaly zoogeografické oblasti tak, jak je rozeznáváme dnes, každá s více či méně specifickou faunou hmyzu a brouků. Rozeznáváme tak oblast Palearktickou na severní polokouli severně od Sahary až po Himaláje a Japonsko. Oblast orientální zahrnuje dnešní Indii od Himalájí na jih, Indočínu neboli zadní Indii a tropickou oblast ostrovů v Indickém a Tichém oceánu. Australská oblast s oblastí orientální souvisí, její části jsou Austrálie, Nový Zéland, Nová Guinea, hranice mezi australskou oblastí a orientální oblastí se překrývá díky souvislému pásu ostrovů v Indickém oceánu. Nearktická oblast zaujímá většinu území Kanady a Spojených států – vyjma subtropické Floridy. Ostatní část Ameriky od Mexika po nejj jižnější části Jižní Ameriky patří do neotropické zoogeografické oblasti. Postupně si prohlédneme svět brouků jednotlivých oblastí. Dnes začneme poslední dosud nejmenovanou oblastí – etiopskou – patří do ní území celé Afriky na jih od Sahary. Samozřejmě je zde zastoupená velká většina všech čeledí brouků, které věda doposud zná. Mluvíme-li o broucích Afriky, pak jistě nejnápadnější z nich jsou velcí zlatohlávci – goliáši, silní barevní a bachratí brouci, nezřídka dosahující velikosti 10 centimetrů.

kusadla predátorů, druhy úzké, oválné, široké, oblé, ploché, kulaté, bachraté, druhy malé i velké, matné i lesklé, lysé i chlupaté, druhy jednobarevné, tmavé, černé ale i nádherně pestro-

Pro ty z vás, které hmyzí svět zaujal máme tip na výlet:

V Oblastním muzeu Praha-východ v Brandýse nad Labem můžete vidět výstavu „Brouci a brouci“, na které najdete mnoho zajímavého o tomto řádu hmyzu společně s ukázkami největších, nejzajímavějších a nejnápadnějších druhů z celého světa.

Informace o broucích a hmyzu vůbec získáte na www.strankach.ceske.spolecnosti.entomologicke.cz

Koho potkáš v korá

Žlutý klaun dvoupruhý opatrně vykukuje a pak si mne vyplouvá prohlédnout z úkrytu své sasanky. S námahou zadržují dech a čekám až připluje blíž. Náhle se klaun postaví do bojové pozice a s neuvěřitelnou odvahou zaútočí na fotoaparát. Tisknu několikrát spoušť, pak se opatrně proplétám mezi korálovým převisem a uháním na hladinu pro čerstvý vzduch. Klaun se vítězně vrací do svého domova, ukrytého pod korálovým převisem...

našvaný klaun

Snad každý, kdo ponořil hlavu pod vodu uprostřed korálového útesu, byl překvapen a uchvácen pestrostí tvarů a barev tohoto světa, která předčí i ty nejfantastičtější představy.

Korálové útesy velkoryse poskytují domov tisícům druhů rostlin i živočichů a najdeme je v teplých mořích po celém světě. Jak korálový útes ale vlastně vzniká?

Korál, který se nám při zevrubném pohledu jeví jako skála porostlá rostlinami fantastických tvarů a barev je vlastně živočich, přesněji řečeno obrovská kolonie drobných živočichů – zvaných korálovci. Ti se zachytí na nějakém

pevném bodě mořského dna, kterým může být skála, kámen, nebo potopená loď a začnou budovat kolem hostitelského objektu kolonie, spojené společnou bílkovinou. Kolem svého těla tvoří vápenité skořápky, které po smrti jedince zůstávají zabudovány ve struktuře kolonie a postupně se mění v jednolitou tvrdou vápencovou skálu. Na té pak žijí další a další kolonie korálnatců a korálový útes tak roste. Zabydlují se v něm různí živočichové, od jednoduchých hub přes drobné červy, ploštěnce, koryše, měkkýše, až po ryby všech tvarů a velikostí.

Každý z jeho obyvatel si za tisíciletí osvojil důmyslné strategie přežití a přizpůsobil jim tvar i barvu svého těla.

Plavce nadchnou desítky druhů korálnatců, připomínajících jednu zlaté stromy (*Trsovník žlutý*), podruhé palmu (*Červnatec nitkový*), jindy zas pštrosí péro (*Pérovník svítivý*) nebo dokonce lidský mozek (kolonie několika druhů nazývaná *Útesovník*).

Ke korálům jsou přichyceny rozličné sasanky, které nepatří, jak by se mohlo z názvu i podoby zdát, mezi rostliny, ale jsou to také živočichové, náležící mezi korálnatce. Svými žahavými chapadly odhánějí vetřelce.

Rybka zvaná *Anemone* (česky *klaun*) však objevila způsob, jak žít se sasankou v symbióze a tak je prakticky každá sasanka hnízdem párku těchto roztomilých rybek.

Ve vodě se občas volně vznášejí různé druhy rosolovitých medúz. Většinou jsou neškodné, ale někdy bývají nepříjemně žhavé. Opravdu nebezpečná je ale *čtyřhranka smrtelná*, žijící kolem

břehů Austrálie, jejíž třímetrová chapadla mají na svědomí dokonce několik lidských životů.

Mezi koráli objevíme také drobné ploštěnce, vznášející se jako závoj ve větru těsně nad útesem. Proplouvají kolem pestrých ulit stovek druhů měkkýšů. Na první pohled nejvíce zaujmou velké zévy, pravidelně otevírající temně modrý vnitřek své lastury. Nejimpozantnější z nich je zéva obrovská, dorůstající kolem jednoho metru.

Máte-li štěstí, objevíte mezi koráli měkkýše s krásnou ulitou zvaného homolice, kteří vyvinuli zajímavou techniku lovu: usmrčují svou kořist pomocí jakési jedové harpuny, vystřelené z těla. Nikdy je ale nedráždíte, jejich jed je nebezpečný i člověku.

Korálové moře je plné ryb. Na první pohled zaujme impozantní nazeleňalý *Nosatec*, dorůstající metrové délky, nebo tuonosý *Napoleon*, který dorůstá ještě větších rozměrů.

impozantní nosatec

Lze zde potkat tenké a protáhlé ryby s příhodným názvem *jehla*, nebo zubaté barakudy. Číhají nehnutě na kořist, ale před člověkem obvykle prchnou.

lovém moři

Večer vychází na lov fantastně vyhlížející *perutýni* (zvaní též *lví ryba*, případně *mořský kohout*). Majestátně proplouvají v mělkých vodách, roztahují své ploutve v podobě perutí a loví drobné rybky tím, že je prostě nasají, při čemž dokáží rozvřít tlamu do neuvěřitelných rozměrů. Perutýn na člověka neútočí, jeho ploutevní paprsky ale obsahují silný jed a dotýkat se této ryby znamená riskovat život.

Mezi koráli se ale skrývá opravdové nebezpečí a pro člověka dobrý důvod, proč nešlapat na korál a ani se jej nedotýkat. Zahrabání v bahně zde občas leží různé druhy *ropušnicovitých* ryb (např. *Odranci*), svým vzhledem připomínají kámen, někdy jsou dokonce porostlí řasami. Díky tomuto výbornému maskování je můžeme odhalit jen na velice malou vzdálenost. Při napadení vztyčí jedovaté ostny ve své hřbetní ploutvi, které proniknou

i neoprénem potápěče. Jejich jed je nejprudší v rybí říši a šlápnout na odrance znamená téměř jistou smrt. První pomoc je ponořit postižené místo do horké vody.

U korálových útesů lze občas potkat krásné *rej-noky*, nebo respekt budící žraloky, tvořící samostatnou skupinu *paryb*. Jsou to nejúspěšnější zvířata na zemi, byli tu dříve než dinosauři a budí náležitý respekt. Člověku je opravdu nebezpečných sice jen několik druhů žraloka, přesto by se nezkušení potápěči nikdy neměli vystavovat kontaktu s těmito mořskými predátory.

Korálové útesy tvoří naprosto unikátní přírodní biotyp, uchvatný na první i detailní pohled. Je ale velmi citlivý na vnější vlivy a je nutné jej chránit.

Největším nebezpečím je kromě přemnožení tvorů, živících se samotnými koráli (např. hvězdice), především člověk. Potápění znamená obrovský boom, divecentra na celém světě se předhánějí v tom, kdo udělá ze suchozemce rychleji a levněji potápěče, aniž by je naučili správnému chování k přírodě pod vodou. Takoví lidé ohrožují nejen sami sebe ale i své okolí.

Korálové útesy rostou velice pomalu, v průměru necelý centimetr za rok. Když na památku nebo nechtěně ulomíte desetcentimetrový kousek, ulomili jste deset let jejich vývoje. A když se tak zachová každý, nezbyde z korálů nic, zmizí ale také ryby i ostatní organismy

tajemný a jedovatý perutýn

Jaká je tedy cesta, jak korálové útesy neničit a při tom se nepřipravit o potěšení z jejich nádhery?

Je velice jednoduchá – plavat na hladině a jen se dívat, niče ho se nedotýkat, nic nekrmit a na nic nešlapat.

Ochráníme tím nejen unikátní biotyp ale i sami sebe před jedovatými tvory tohoto světa - nikdo z nich totiž obvykle neútočí, není - li vyprovokován.

Stačí plout, nechat se houpat vlnami a přemítat o neskutečné rozmanitosti přírody.

TEXT a FOTO: KAMIL VODĚRA

koráli poskytují domov rybám

Dělám velké sochy, aby je

...říká 24 letá sochařka
Zuzana Čížková...

Studuješ sochařinu, tak by mě zajímalo jak jsi se k tomu dostala?

Tak od tří let jsem nosila domů z pískoviště různé kameny a rodiče mi je úspěšně vyhazovali, říkali, že jsou to nějaké hloupé křemeny, které zabírají místo. Pak, asi tak v jedenácti, mě táta vzal do muzea k mineraložce na rozbor a ta mi řekla co vlastně mám za ty nasbírané kameny, že jsou to různé acháty, karneoly a že to vůbec nejsou obyčejný křemeny, že jsou to hezký šutříčky.

Čili tě tedy kámen přitahoval už od dětství?

Ano kámen mě přitahoval od mala, pak na druhém stupni jsem začala chodit na výtvarnou školu k panu učiteli Hanžlíkovi do Čelákovic, taky jsem zkusila kroužek keramický, ale ten mě nebavil, udělala jsem pankáče Golema a to se nikomu nelíbilo, tak jsem tam přestala chodit. Bavilo mě ale dělat postavičky - mumínky z moduritu, četla jsem různé dětské knížky třeba Kouzelný kloubouk a představovala jsem si ty postavy, pak jsem si je vytvářela z toho moduritu.

Spící pařez

A pokoušela jsi se o nějakou další tvorbu na základce?

Přemalovávala jsem iluminace z knížek, takové 13. století, to mě hodně bavilo.

Jak jsi se dostala k sochařině?

Později na základce, když jsme psali kdo chce mít jaké povolání, tak jsem psala, že chci dělat sochařství nebo výtvarnou tvorbu. Učitelé mě pak poslali na psychologické vyšetření, že nemám reálné představy o svém životě. Naštěstí mě lékaři poslali zpět, že jsem normální. Pak jsem zkombinovala své koníčky a přihlásila se na střední umělecko-průmyslovou školu kamenosochařskou v Hořicích v Podkrkonoší.

Na průmyslovku jsi dělala nějaké talentovky?

Dělala jsem tam talentovky a klasické přijímačky z češtiny, matematiky.

Na té škole jsi udělala svou první sochu?

Ano, opravdovou sochu jsem udělala až na umělecko-průmyslové škole v Hořicích v Podkrkonoší. Byla to hlava Mancha, to pojmenoval pan Wágner, taková kubistická hranatá hlava podobná sochám Moa. Myslím, že to ani tak nebyl kubismus, jen jsem to stylizovala do hranata, kubismus je mnohem složitější.

Co tě nejvíc na střední škole bavilo?

Byla řada věcí, co mě bavila, měla jsem ohromné štěstí. Škola má již 120 let, ale i samotné prostředí

školy bylo nádherné, je tam třeba největší stálá expozice soch v plenéru, říká se tomu Gothard a je to místo kam se stále vracím i když nemám žádný konkrétní materiální důvod. A jsem schopna tam trávit dlouhé hodiny a i na střední škole jsem je tam trávila. Za zmínku

stojí sochy Kurta Gebauera. Vlastně až ve čtvrtáku jsem zjistila, že sochy, u kterých jsme vysedávali čtyři roky, jsou od pana Gebauera.

Kdy jsi opustila hranaté tvary?

Už někdy na střední škole, s kubismem (přesněji s manýrokubismem) bych na "vejšce" nejspíš neuspěla.

K monumentu jsi se dostala jak?

S prvními ročníky na škole, kde jsem obdivovala sochy Moai, snažila jsem se různě propojit tvary. Trochu mě mrzí, že jiní sochaři z ciziny, si myslí, že u nás v Čechách skončilo výtvarné umění kubismem.

Co jsem viděl, tak děláš sochy docela velké...

To jsou speciálně věci pro Českou republiku, aby je nikdo neukradl

Není to náročná práce pro holku?

Já taky nejsem žádná tintítka a nikdy jsem nebyla. Nemám ani ráda jak se dělají rozdíly mezi ženou a mužem. Je to stejné, jako kdyby někdo říkal, že chlap kuchař dělá ženskou práci.

Řváč Maros

nikdo neukradl...

Myslím spíš, jako že je práce fyzicky náročná...

Když třeba odlévám nějaké věci, tak je to náročné. Přenášet 60 - ti kilové pytle sádry, cementu, přemísťovat vlastní sochu - někdy to dá opravdu zabrat.

Takhle jsem se chtěl dostat k tomu odlévání, jaký je při tom postup?

Sochy se odlévaly dávno a odlévají se dodnes a postup je stejný. S odléváním je to tak, že se napřed uplácá třeba

Já jsem se chtěl zeptat, hlavně na ty tvé speciální betonové směsi. Tu směs sis vymyslela sama?

Ne, tu směs vymysleli pánové ve Výzkumném ústavu maltovin v Radotíně, za což jim paří můj dík.

Ty jsi jim dala nějaký impuls, jak si to představuješ?

Já jsem se seznámila s technikou sochařskou a řekla jsem jim jaké tam jsou parametry a co to obnáší. Musím podotknout, že ve výzkumném ústavu na tom pracovali formou sponzorství a velmi mi pomáhali.

Co by jsi radila dětem, co mají podobnou touhu?

Aby dělaly co je baví. Základ je kreslit, kreslit a znovu kreslit vše kolem sebe, tak získají cit pro tvar a hmotu. Menší děti by měly kreslit spíše přírodu a až tak kolem patnácti let zkoušet figury.

Jak ty třeba převedeš svou představu do 3D?

Uplácám ji z hlíny. Jsou obrovské možnosti ve výběru technologie i zpracování, jestli se má vypálit, nebo odlévat. Práci s kamenem bych doporučovala až těm starším, a to i z důvodu, že některé druhy nejsou pro člověka úplně nejdřívější.

Aniž bych ti chtěl koukat pod prsty, ty máš jaký postup při práci, rozkresluješ si sochy ap.?

Když třeba dělám nějaký realistický obličej, jako byla třeba socha 2,5m vysoká sv. Floriana, tak jsem si nejdříve sochu rozkreslila a vytvořila si malý model, takže když už jsem tesala do kamene, tak jsem měla vedle postavený model, jak by měla vypadat socha ve výsledku. Je taky rozdíl jestli dělám pro někoho přímo nějakou konkrétní sochu, nebo jestli mám volnou ruku a pak dělám jak se říká přímo z oleje. Což pochopitelně dělám raději.

Vodník milovník

Z čeho děláš nejraději?

Z mramoru protože je většinou jemnozrný a nabízí řadu možností finálního zpracování (leštění ap.)

Jaká je tvoje největší socha?

Je to mramor 3,5m vysoký a 2,5m vysoká socha Floriana, pak už byly sochy menší, ale třeba širší.

Máš nějakou veselou historku vztahující se například k manipulaci těchto těžkých kamenů a soch apod.?

Za svou krátkou kariéru jsem zničila tři jeřáby, každý jeřáb hmotnost mých soch nevydržel...

Tak a ještě mi řekni, kde tvoje práce můžeme vidět?

V Hořickém parku, tam mám Rano-rara-ku a Niké, Spálené Poříčí - praryba, Ostrava - mamutí kel, Újezdsv. Floriánek, teď se vrhám na památník v Kutné Hoře a taky bude socha před brandýským zámkem....

Přeji ti hodně úspěchů a dětem, které možná pokukují po sochařině stejnou dávkou houževnatosti, jako máš ty.

ptal se a fotil: K.V. a archiv autorky

z hlíny předloha sochy. Pak se zalije sádrkou a vytvoří se tím sádrový negativ, který se po ztuhnutí sádry rozřízne na dvě poloviny a hlína se z něj vydlebe. Tím vznikne sádrové kopyto, do kterého se pak nalije materiál na sochu - třeba beton. U odlitků z bronzu je to složitější a postupů je mnohem víc, obvykle se používá pozitivní otisk z vosku, který se zahrabe do speciální pískové hmoty. Po nalití bronzové taveniny vosk vysublimuje a bronz ztvrdne uvnitř písku.

Venuše

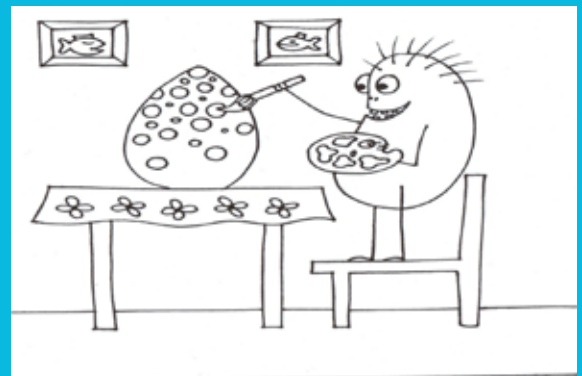
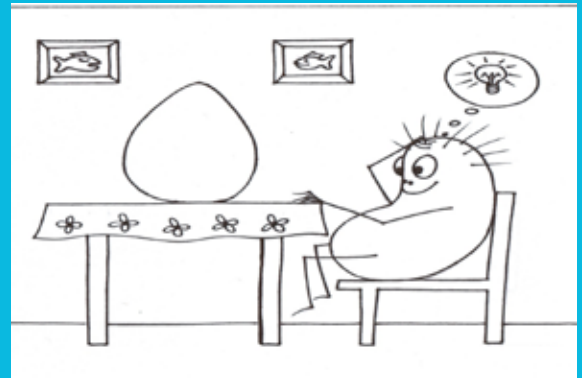
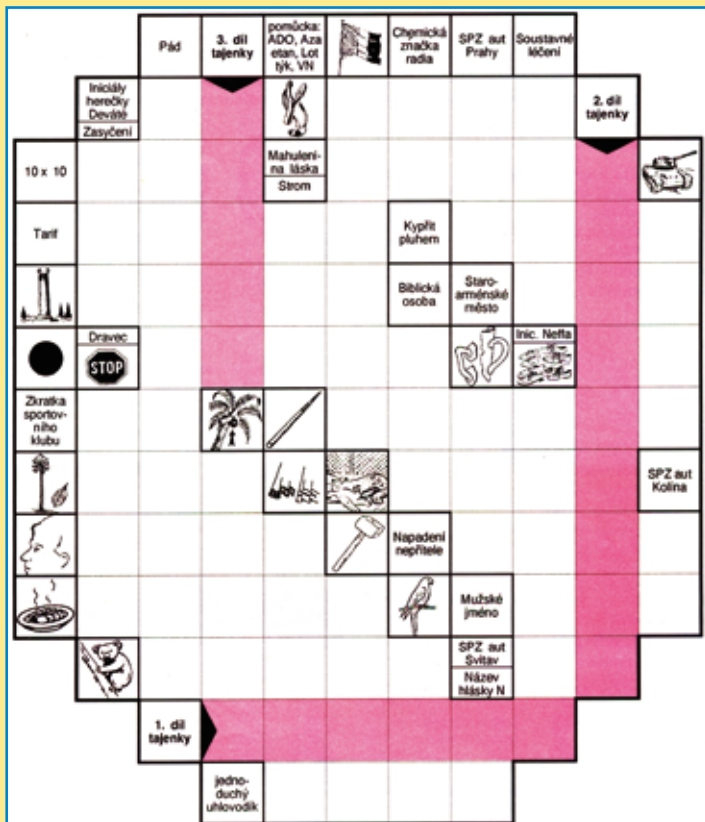

Dlouhá chvíle

Mr. AGE

velikonoční komix a vybarvovačka

Pyramidální kvíz

Pyramidy v egyptě stavěli

- a) Burlaci
- b) UFOni
- c) Cechy svobodných řemeslníků

Největší pyramidy najdeme v

- a) Gaze
- b) Gíze
- c) Las Vegas

Tzv. Velká pyramida je postavena z

- a) Vápencových bloků
- b) Cihel a vápna
- c) Vápníku

Výška Velké pyramidy činí cca

- a) Necelý kilometr
- b) Necelých 150 metrů
- c) Necelý perimetr

odpovědi najdeš v textech pyramid a na str. 12-14

Můj zážitek: V akváriu se žraloky

Karel Novák

13 let, studuje gymnázium J.S. Machara v Brandýse nad Labem. Zájmy: biologie, Taekwon-do, plavání, klavír, vojenská historie, náboženství

Dovolená v Thajsku nám končila. Poslední tři dny trávíme v hlavním městě. V jedenáctimiliónovém Bangkoku je stále něco nového. Hitem léta 2006 byl Siam Paragon, zbrusu nové kulturní, zábavní a obchodní centrum na Siam Square. V podzemí šestipatrového paláce bylo otevřeno mořské akvárium Siam Ocean World. Celé stěny několika hal jsou obřimi okny do nádrží s flórou i faunou moře jihovýchodní Asie, od korálových atolů s hejny pestrobarevných klipek, bodloků a klaunů až po hlubokomořské jeskyně, obývané monstrózními pavoučími kraby s dvoumetrovým rozchodem článkovaných nohou. Největší atrakcí je tu samozřejmě skleněný tunel, kterým se můžeme projít po dně mořského akvária. V podstatě nic nového, až na to, že tenhle tunel v Siam Paragon je téměř dvacet metrů dlouhý a v pěti metrech vody nad ním se proplouvá

asi stovka stříbřitých chňapalů a rejnoci, žraloci a dvouapůlmetrový kanic obrovský, který dělá čest svému pojmenování.

Vzali jsme si prospekt s fotografiemi na památku a vyrazili na večeři. Jedeme po eskalátoru nahoru a čteme: Ultimate dive with ultimate predators, čili potápění mezi žraloky. A už jsme svištěli dolů.

Druhý den mi začal časně v jednom z mnoha potápěčských center kdesi na okraji Bangkoku, kam nás nasměrovali. Probírat s thajským instruktorem zásady potápění a manipulaci s dýchacím přístrojem není jednoduché, zvlášť když umí anglicky asi jako já. Ale pod vodou se nemluví, jen ve znakové řeči potápěčů uděláme na sebe OK. Odpoledne jsme se vrátili do Ocean Worldu. Zřízenec nás provádí někam dozadu skrze technické zázemí akvária. Je tu spousta čerpadel, filtračních zařízení a dveří s nápisem Private. Na konci chodby čeká chlapek, moc toho nemluví, když se soukáme do neoprénů. Kompletní potápěčská výstroj nebyla vůbec lehká, Angličan se na mě díval dost nedůvěřivě, protože mi nebylo ještě ani čtrnáct a máma byla pěkně nervózní. Vešli jsme do prostoru velkého mořského akvária. Stáli jsme nad jeho hladinou a oplachovali si ploutve v malém bazénku plném hodně studené vody. První šel Angličan. Než si natáhl masku, naznačil, abych se držel za ním a řekl jenom: jdeme ke žralokům.

Nevím, jestli bych býval utekl, kdybych měl čas o všem přemýšlet. Najednou jsme ale byli ve vodě, vyfoukli jsme vesty a klesli do pěti metrů na šterkové dno. Bolest v uších povolila, Angličan mi jednou rukou přizvedával láhev se vzduchem a druhou ukazoval mírně doprava - žraloci.

Viděl jsem je den předtím z tunelu. Byly to opravdu kusy, písčiny asi pět a tři černocípí. Věděl jsem, že nejsou nebezpeční, ale je to přeci jen rozdíl, koukat se za sklem a být mezi nimi. Černocípíci kroužili velmi rychle, ale v několikametrové vzdálenosti. Zato písčíní tygři se pomalu sunuli kolem nás v těsné blízkosti. Jeden z nich se ke mě rozjel, a jak jsem ho viděl proti sobě, zavřel jsem instinktivně oči, a on těsně přede mnou změnil směr. Pomalu jsme se pohybovali nade dnem. Odpočívali tam mohutní, ale dobře maskovaní žraloci zebrovití spolu s ještě línějšími žraloky vouskatými. Nenechali se nijak vyrušovat. Zato rejnoci, siby netopíří, plachtily prostorem akvária opravdu jako ptáci a občas se ze skalních úkrytů vyloupily stejně elegantní trnuchy.

Velké hejno chňapalů nás sledovalo po celou dobu a zjevně čekalo na něco k snědku. My jsme to naštěstí nebyli a asi po půlhodině jsme začali vystupovat k hladině. Mezerou mezi útesy jsme spatřili posledního obyvatele akvária, velikého kanice. Čtvrttunová dravá ryba je proslulá zvědavostí, která může přerůst v agresivitu. Byl jsem věru rád, že nás i ostatní obyvatele akvária od ní oddělovala skleněná stěna, kterou nebylo možné zpozorovat z tunelu, kde právě stála máma a fotila.

Odletěli jsme příští den. Potápění se žraloky mi bude připomínat certifikát potápěče ze Siam Ocean World. Jestli se tam taky půjdete potápět, pozdravujte Angličana. **napsal a vyfotil Karel Novák**

V této rubrice můžeš zveřejnit své zážitky z cest i ty. Stačí, když pošleš svůj příběh spolu s fotografiemi na adresu: redakcerobby@seznam.cz

každý zveřejněný příspěvek odměníme malým dárkem, proto nezapomeň napsat své jméno adresu!

ROBBY CESTOVATEL

CELÝ SVĚT SE BAVÍ S ROBBY BUBBLE!

Hry se můžete zúčastnit libovolný počet hráčů, hraje se s figurkami a hrací kostkou za hry „Člověče nezlob se“.

CÍL

HRACÍ PRAVIDLA:

Hráči hrají 11 polítek, a každý polítek představuje na herní desce. Na každém polítku je umístěn název a odlišná a jedinečná ilustrace. Každá políčka má svou barvu a číslo. Všechny políčky jsou rozděleny podle barvy a čísla. Každá políčka má svou vlastní barvu a číslo.

- Všechny políčky se dělí do skupin. Každá skupina má svou barvu a číslo. Zpracování za 10 minut.
- Každá skupina má 4 políčky, políčky jsou rozděleny do skupin, každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin.
- Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin. Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin.
- Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin. Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin.
- Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin. Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin.
- Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin. Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin.
- Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin. Každá skupina má 4 políčky a 4 políčky skupin.

START

BEZVA PÁRTY S ROBBY BUBBLE!

slovníček

jak se to řekne...

Č E S K Y

ANGLICKY

ŠPANĚLSKY

pondělí	monday (mandej)	lunes
úterý	tuesday (tjuzdej)	martes
středa	wednesday (wensdej)	miércoles
čtvrtek	thursday (srzdej)	jueves
pátek	friday (frajdej)	viernes
sobota	saturday (setrdej)	sábado
neděle	sunday (sandej)	domingo
koupat se, plavat	swim (swim)	nadar
kupovat	buy (baj)	comprar
cestující	passenger (pesindž:)	pasajero (pasachéro)
cestovní pas	passport	pasaporte (paspórte)
ano	yes (jes)	sí
ne	no (nou)	no
můj	my (maj)	mío
potápět se	dive (daiv)	bucear
pláž	beach (bíč)	playa
voda	water (wo:tr)	aqua
ráno	morning (mo:ning)	mañana
večer	evening (ívning)	noche

Vaše nejlevnější letenky

Fulaova Hrobka

Je líbo mumii?

Máte ji mít. V nové české RPG-adventuře „Bonez Adventures: Tomb of Fulco“ na vás čeká hrůza a nahnoušší žánr, jak se na správnou a do mraku vysušenou mumii stává. A rozhodně nečká sama. Na rovinu – slijete si jich víc, než v po stop napřehovaném Egyptském mrazu. A to je dobře. Ale pozor, jediná mrtvá mumie – je dobré mumie!

Itak, mrtvé jsou dřívě vřechy a že si na tom daly záležet. Mumifikace jim saručila předlouhou cestu časem. Vždyť jáhř v roce 1830 (n.l.), háj se hra odhrává, se rěží dobrému stavu. Imi, možná že ta mumifikace nabyta až tak hrozná. Alaspoň v případě, že proběhla až po smrti. Ale kdo ví? Něhko přeca. Mr. Mac Bonez, hlavní hrdina hry, je osřizený archeolog. S mumiami si posádal ruce už na studiích. Dvoje nic naktasima, hájř nahlédneme do jeho sanitu. Přeskočíme třesdní stránky a nahrajeme mat, kde si poznámeal seřimavé fakt:

- několl samostaných kapitol, každá s vlastním příběhem, NPC charaktery, asřičení i sřrazení
- vřa spojená do komplexního a rozlešného příběhu, promíchané sřizáními meřizami
- tajemné hádanky, pasti, skřytá bezruř, zřepřevání schopnosti na záhřadě zřezaných zřuzenosti
- iřičdní prastarých listů a rukopisů, nápisů na stěch, bezrušné předměty a kouzla

Desetě někde ani slovo o mumiih, hrozdě. Ale i tak to vypadá jako správný recept na dobrou hru, co říkáte? Tvůrci nám ji naservírují iřezed v někollie kapitolách, plných starobylých hřozek, křezčůlých jezkyri a temných pyramid. Děj křezně, hájř Mac a jeho kolege Dr. Roderson najdou v Egyptě zřezčůlgu mumiie, která je o 2000 let starší, než hřozka, ve které je pohřbena. Roderson osřičí sřizet povolání h vykopřevání a nechávé tak Mac Bonez s zřezčě, jen s někollie osřizenty. Od této chvíle začne legendy a mýty osřizet přřimo před jeho osřizem...

Nevím jak vy, ale s panem Bonezem bych spřevně neměnil. Teorie je jedně vře, prane sřuzná. Zřezčůlě hřozky, pasti, osřizvě hájřvi co? Děkeju pěkně. Vy se ale můžete přřijemně hář s svého mořituru a sřiz si tak atmosféru jako vyřizet v této sřizně vypodeřřit hář od českých Future Games. Jen tak děř!

Prane, editore, Anice Zřizku nřezřebě jehozkollie osřizevěčnost se směřřivě vyřezané mumiifikace. Sřizně nřezřevěhář Egyptěřim mumiifikaciim nověřim s let 2700 až 2000 let před n. l. s nřezřevě vyřezané se osřizevěně sřizebě minimálně tři osřizvě sřizevě mumiie

Hru s českým dabingem v ČR a SR vydává a distribuuje Future Games s.r.o.
www.futuregames.cz
Dopřezčaně cena hry řizal 499 Kč.

Nevíc můžete v našem časopise ve spolupráci s firmou Future Games s.r.o. vyhrát jednu z deseti originálních her BONEZ ADVENTURES – FULAOVA HROBKA

Stačí odpovědět na následující otázky (z dořřých odpověři vybereme ty nejřizpřilí a ty osřizevěřim):

1. Která z řez s produčeř společnosti Future Games s.r.o. vás nejřizvě zřezjela?
2. Vymyslete název pro druhý řiz (pohřezčování) hry Bonez Adventures?
3. Jáhř povolání má Mac Bonez, hlavní hrdina hry Fulaova hřozka?

Své odpověři posřizte do 30. 5. 2007 emaillem na adresu salas@futuregames.cz, popř. písamně na adresu: Future Games s.r.o., Horymřivova 4, Baroun 4, 360 01

10x

SOUTĚŽ

15 FL OZ (473 mL)

MORE

KLAUN

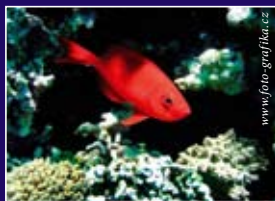
KLAUN

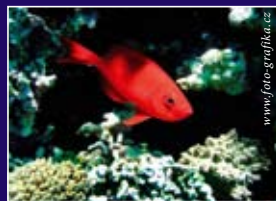
ČTVERZUBEC

ČTVERZUBEC

OČAŘ

OČAŘ

NOSATEC

NOSATEC

POMEC

POMEC

PERUTÝN

PERUTÝN

BRADÁČ

BRADÁČI

ŠTĚTIČKOVEC

ŠTĚTIČKOVEC

TLAMOVEC

TLAMOVEC

KLIPKA

KLIPKA

OSTENEČ

OSTENEČ

SLIZOUN

SLIZOUN

pexeso

pexeso

pexeso

pexeso

pexeso

pexeso

